

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС ТУТРАКАН”

2026 г.

Настоящото проучване е извършено през 2026 г., във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП Държавно горско стопанство (ДГС) „Тутракан“ и в изпълнение на принцип 9 . Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Националното ръководство за определяне на гори с висока консервационна стойност (FSC-STD-BGR-02-2025) и допълнението към него (FSC-STD-BGR-02-2025a)

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност.

ТП „Държавно горско стопанство Тутракан“ носи наименованието си от град Тутракан, където е седалището на неговото административно управление.

Територията на горското стопанство попада в границите на Силистренска област. На север то граничи чрез държавната граница на Р. България по река Дунав с Румъния. На запад с ТП „ДАС Дунав“ - гр. Русе, на юг с ТП „ДГС Сеслав“ и ТП „ДАС Каракуз“, а на изток с ТП „ДГС Силистра“.

В обхвата на стопанството попадат общините: Тутракан и Главиница.

В таблица № 1 е посочен обхвата на горското стопанство по общини и землища.

Таблица № 1
Обхват на ТП „ДГС Тутракан“ по общини и землища

Номер по ред	ЕКАТТЕ	Землище	Община
1	00494	с. Антимово	Тутракан
2	03527	с. Белица	Тутракан
3	04670	с. Богданци	Главиница
4	06389	с. Бреница	Тутракан
5	10149	с. Варненци	Тутракан
6	21230	с. Дичево	Главиница
7	22798	с. Долно Ряхово	Главиница
8	24044	с. Дунавец	Тутракан
9	30377	с. Зафирово	Главиница
10	37993	с. Коларово	Главиница
11	38707	с. Косара	Главиница
12	46927	с. Малък Преславец	Главиница
13	51956	с. Нова Черна	Тутракан
14	57090	с. Пожарево	Тутракан
15	58253	с. Преславци	Тутракан
16	67828	с. Сокол	Главиница
17	69078	с. Старо село	Тутракан
18	70336	с. Суходол	Главиница
19	70682	с. Сяново	Тутракан
20	73496	гр. Тутракан	Тутракан
21	73729	с. Търновци	Тутракан
22	78118	с. Царев дол	Тутракан
23	78238	с. Цар Самуил	Тутракан
24	81075	с. Черногор	Главиница
25	83524	с. Шуменци	Тутракан

Общо на територията на горското стопанство са разположени 25 селища, почти напълно откъснати от горските комплекси или на известно отстояние от тях.

От първостепенно значение е преминаващият през територията на стопанството път Русе - Силистра.

ТП „ДГС Тутракан“ се намира в Северозападна Добруджа. Представява отделни, откъснати един от друг комплекси с различна големина, пръснати сред обработваемите земи.

Формата на територията на стопанството е неправилна фигура, като в посоката север - юг дължината е около 25 километра, а в посока изток - запад около 45 километра.

Според възприетото горскорастително райониране на Република България, територията на стопанството попада в Мизийска горскорастителна област, подобласт

Северна България и обхваща Подпояс на заливните и крайречни гори и Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори.

Общата площ на ТП „Държавно горско стопанство Тутракан“ е 11379.7 ха, от която 10949.8 ха залесена площ, 58.0 ха незалесена дървопроизводителна площ и 371.9 ха недървопроизводителна площ, а държавната е 9025.2 ха.

Релеф

Релефът е хълмисто-равнинен и еднообразен, като в посока север става все по-равнинен и доловете се връзват все по-слабо. Билата са разляти и често преминават в обширни плата, а те от своя страна преминават в равнини.

Платовидна част - тя е съставена от билни равнини, които на север се спускат до р. Дунав. Бреговите земи на р. Дунав на изток от гр. Тутракан са стръмни, възникнали вследствие на срутвания и плъзгане на земните пластовете под въздействието на водното течение. На юг от р. Дунав платовидната равнина се състои от няколко суходолия. В по-голямата си част горите са разположени на склоновете, гравитиращи към суходолията, но заемат и част от равнината. Формираните склонове са с различен наклон и степен на овлажняване.

Низинна част - тя е характерна за релефа на запад от гр. Тутракан и е оформена от старото легло на р. Дунав, където реката е отложила наносни материали. В миналото е имало заливания за продължителен период и на места са се образували блата. Сега е построена дига, защитаваща тези земи и те са почти изцяло превърнати в обработваеми. Върху тази част от релефа е разположена малка част от площта на стопанството, но с изключителна важност за стопанската дейност. Тук принадлежат и няколко дунавски острова - о. Малък Бръшлян, част от о. Джорджеску, о. Радецки, о. Тутракан, о. Пожарево, които непрекъснато променят своята площ вследствие активното въздействие на водата. Всички острови са с равен терен и при високи води се заливат за продължителен период от време.

Според особеностите на релефа, дървопроизводителната площ на ТП „Държавно горско стопанство Тутракан“ се разпределя по наклон, изложение и надморска височина, както е показано в таблици № 2, 3, 3 А и 4.

Таблица № 2
Разпределение на
дървопроизводителната площ по
наклон на терена в градуси

Степени на наклон	Равно до 4°	Полегато 5°-10°	Наклонен 11°-20°	Стръмно 21°-30°	Мн.Стръм но над 30°	общо
хектари	4675.5	3065.8	3013.1	251.0	2.4	11007.8
проценти	42.5	27.8	27.4	2.3	0.0	100.0

От данните в таблица № 2 се вижда, че преобладават равните терени (до 4°) - 42.5%, следват полегатите (5° - 10°) терени - 27.8%, наклонените (11° - 20°) - 27.4% и стръмните (21° - 30°) - 2.3%.

Таблица № 3
Разпределение на
дървопроизводителната площ по
изложение на терена

Изложен ие	Север	С.И.	С.З.	Изток	Ю.И.	Ю.З.	Запад	Юг	Неори ент	Всичк о
хектари	3033.0	1487.0	1005.2	1867.2	554.3	745.5	1349.7	965.9	0.0	11007.8
процент и	27.5	13.5	9.1	17.0	5.0	6.8	12.3	8.8	0.0	100.0

Таблица № 3

А

Изложени я	Сенчести	Припечни СЗ,С,СИ,И	Неориент ЮИ,Ю, ЮЗ,З	общо
хектари	7392.4	3615.4	0.0	11007.8
проценти	67.1	32.9	0.0	100.0

От таблица № 3 А се вижда, че преобладават сенчестите изложения, които се разполагат върху площ от 7392.4 ха, или 67.1% от дървопроизводителната площ на горското стопанство.

Таблица № 4

Разпределение на дървопроизводителната
площ по средна надморска височина

Средна надм. вис.	Площ,ха	%
1- 100	10216.9	92.9
101- 200	790.9	7.1
Общо	11007.8	100.0

От данните в таблица № 4 се вижда, че преобладават площи с надморска височина от 1 - 100 метра, или 92.9% от дървопроизводителната площ.

Посочените по-горе особености на релефа дават своето отражение върху разпределението на светлината, топлината, влагата, богатството на почвите и другите екологически фактори, а оттам за формирането на различните типове месторастения. Промените в релефа водят до промени във водния и хранителен режим на почвите и свързаната с това смяна на дървесната растителност или нейната продуктивност.

В заключение, релефът е важен косвен фактор обуславящ формирането на различни типове горски месторастения.

Хидроложки условия

В района на стопанството теренът се състои от две различни части, а именно река Дунав и суходолия.

През пролетния сезон ивицата между дигата и брега на р.Дунав се залива за различен период от време всяка година. През останалото време нивото на подпочвените води се колебае от 0.5 м. до 3.5 м.

Останалата част от терена е пресечена от суходолия. По-големи дялове са Пожаревския, Долноряховския, Малък Преславец, Дълбокия дол, Дългия дол. Всички долове гравитират към р.Дунав, те са безводни и само при по-големи валежи и при топене на снега през тях протича вода.

Източник на почвена влага за горско-дървесната растителност са падащите валежи. От основно значение е дебелината на снежната покривка, която е важен фактор за растежа на насажденията. Неравномерното разпределение на валежите през годината се отразява неблагоприятно върху производителността на дървостойте.

Геоложки строеж и петрографски състав

Геоложкият строеж и петрографски състав в района е еднообразен. Лъосът, лъосовидните глини, песъчливите варовици и речните наноси с долнокредна, терциерна и кватернерна възраст заемат цялата територия. Дебелината на лъосовия пласт е значителна и на места достига до 40 метра.

Лъосът и лъосовидните образувания припокриват варовиците. Състои се от дребни кварцови песъчинки, примесени с фини глинести частици, слюди и др. Лъосът има бледожълт цвят, голяма порьозност и водопропускливост.

В геоморфологично отношение най-отдолу лежат конгломерати и едрозърнести пясъчници, над тях се намират варовити мергели, които преминават във варовити

пясъчници и варовици от Баремския слой. Над Барема са се наслоили варовици от погорните етажи на Долна Креда, от които са изградени склоновете на Дългия дол около селата Белица, Бреница, Старо село и местността „Бобла“.

На места по стръмните склонове на доловете варовиците и мергелите излизат на повърхността и създават условия за образуването на обикновената рендзина.

Холоценските наслаги в района на ТП „ДГС Тутракан“ са формирани край река Дунав - бреговата ивица на запад от града до с. Бръшлян. Това са фини дребнозърнести или едрозърнести пясъци и чакъли, примесени със сиво до червеникави глини, донесени от реката в началото на Кватернера и наслоени върху заливаемата тогава ивица на реката. Река Дунав и сега продължава да отлага голямо количество наноси върху вече оформената речна тераса и островите.

Скалните образувания благоприятстват развитието на дървесната растителност. Представа за разположението на скалните типове дава приложената карта на геоложките формации.

Основните скали оказват своето косвено влияние за формирането на различните типове месторастения по отношение на богатството им. Разбира се това влияние се проявява в комплекс с останалите почвообразуващи фактори - климат, изложение, наклон, надморска височина, горскодървесна растителност.

Климатични условия

Климатичните условия са решаващ фактор за развитието на горскодървесната растителност и формирането на отделни типове месторастения.

Този район обхваща най-ниските части от Дунавската равнина, като южната му граница е на около 40 км от р. Дунав. Теренът обхваща широки речни долини и ниски хълмисти и плоски възвишения между тях.

Откритостта на Дунавската хълмиста равнина на север създава условия за безпрепятствено нахлуване на студените континентални въздушни маси, поради което зимата тук е най-студена, пролетта настъпва рано и е сравнително хладна, лятото е много горещо, а есента е по-топла от пролетта.

Средните месечни и годишни температури на въздуха са показани в таблица № 5

Таблица № 5
Разпределение на средните месечни и годишни температури на въздуха

температура (°C)				средно годишно	абсолютни температури	
месец					максимум	минимум
I	IV	VII	X			
1.8°C	12.6°C	23.4°C	12.3°C	21.6°C	40°C	-12.5°C

Средната температура за януари се движи между -1.5°C и -2.5°C. Най-топлият летен месец е юли, когато средната температура на въздуха е около 22 - 24°C.

Зимните застудявания са придружени с чести ветрове с посока главно от североизток и север. Те оказват известно влияние върху отклонението на дунавските води на дясно което е една от причините за по-интензивно рушене на българският бряг. Средната годишна скорост на вятъра е 2.3 м/сек.

Представа за вегетационните периоди дава таблица № 6.

Таблица № 6
Средни дати на началото и края на периода с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 5°C и 10°C

Пролет		Есен	
начало		край	
над 5°C	над 10°C	под 10°C	под 5°C
10 III	5 IV	27 X	20.XI

Във връзка с продължителността на вегетационния период, важен климатичен показател е устойчивото задържане на средната денонощна температура на въздуха над 5°C и над 10°C.

Продължителността на периода обхващащ дните с температура на въздуха над 5°C е почти 8 месеца, а активният вегетационен период със средни денонощни температури над 10°C е 6 - 7 месеца. Средно към 25 - 30 октомври температурата на въздуха спада под 10°C, а първите есенни мразове настъпват след 15 ноември. Вегетационният период е около 190 - 200 дни.

При оценка на температурата от особено значение е и определянето на средната и крайна дата на последният пролетен и на първият есенен мраз. Средната продължителност на свободното от мраз (без слани) време е 230 дни.

Стойностите на валежните суми са посочени в таблица № 7.

Таблица № 7
Разпределение на количество на валежите по сезони

Климатичен район	зима XII, I, II	пролет III, IV, V	лято VI, VII, VIII	есен IX, X, XI	годиш на валеж на сума	месец и с макс. валеж на сума	месец и с мин. валеж на сума
	количество валежи (мм)						
0 - 200 м н.в.	130	158	183	138	610	VI	II-III

За Дунавското поречие общата годишна сума на валежите е много малка - около 610 милиметра. Максималните валежи са през юни - около 70 мм., а минималните, през септември и февруари - 30 - 35 милиметра. Сумата на валежите през зимния сезон е най-малка - 85 - 120 мм. Сумата на валежите през пролетта е малко по-голяма от тези през зимата и достигат 125 - 160 мм. Валежите през летния сезон са най-обилни, от порядъка на 150 - 220 мм., но поради високите температури на въздуха твърде често повърхностния почвен слой остава с много малко влага. През есента сумата на валежите намалява и е около 115 - 145 мм.

Снежната покривка е неустойчива, образува се в началото на декември. Въпреки студената зима, благодарение на малката надморска височина и бързо нарастващия ден пролетта настъпва рано.

Благоприятното въздействие на фьона за по-ранното развитие на листата на широколистните дървесни видове често се прекъсва от късни мразове, а мокрите снеговалежи причиняват снеголоми. Характерни за ранното настъпване на пролетта са късните пролетни мразове, които са възможни до към 20 април.

През втората половина на лятото и началото на есента продължителните засушавания са често явление. Тези особености на климата имат отрицателно въздействие върху горската растителност.

Резкият контраст между зимните и летните топлинни условия и режима на валежите характеризират климата като подчертано континентален.

От данните за климата - температура на въздуха, валежи и динамиката на климатичните показатели, както и малката надморска височина са причина за формирането на ограничен брой типове горски месторастения.

Почви

Всеки почвен тип се отличава със специфичност в постъпването и превръщането на органичните вещества, в разлагането на минералната маса и синтеза на вторични минерали, в характера на миграцията и акумулацията на веществата, в строежа на почвения профил и в насочеността на мероприятията за повишаване и поддържане на почвеното плодородие. Той е израз на определена съвкупност от почвообразуващи фактори, оказали и оказващи влияние на почвообразователния процес.

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ са установени следните типове почви: алувиални - наситени и ненаситени, блатна - наситена, обикновен чернозем, сива горска - тъмна и рендзина обикновена.

Разпространението на почвените подтипове на територията на стопанството е показано в карта в мащаб М 1:50 000. Почвените типове и видове са в съответствие с класификацията на FAO от 1990 г.

Лесорастителните свойства на почвените типове представляват основен критерий за сравнителна оценка на качествата на почвите и за тяхното бонитиране. Отделните бонитетни групи обхващат почви с различна мощност, различни запаси на хранителни вещества и различен капацитет на активна влага.

Запасите от хранителни вещества определят по-доброто или по-лошото изхранване на горскодървесните видове. Капацитетът на активна влага на горските почви дава най-добра представа за по-доброто или по-лошото осигуряване на горскодървесните растения с влага през време на вегетационния период.

Един от основните морфологични признаци за определяне на типа месторастение е дълбочината на почвата. Дълбочината на почвите се определя от възможността на всяка

почва да осигури ниски, средни и високи лесорастителни свойства на почвата и в малка, средна и висока степен хранителни вещества и влага на горските насаждения. Това обуславя формирането на ниско, средно и високопродуктивни горски насаждения.

В таблица № 8 е показано разпределението на дървопроизводителната площ по почвен тип и дълбочина на почвата.

*Таблица № 8
Разпределение на дървопроизводителната площ
по почвени типове и подтипове и дълбочина на почвата*

Почвени типове	х е к т а р и					
	тв.плитка	плитка	ср.дълб.	дълбока	мн.дъл.	общо
Алувиална /наситена/	-	-	62.1	1009.2	69.5	1140.8
Блатна /наситена/	-	-	267.5	30.1	9.3	306.9
Чернозем /обикновен/	-	1.4	889.4	8383.7	-	9274.5
Сива горска /тъмна/	-	3.8	-	240.1	-	243.9
Рендзина /обикновена/	-	27.7	14.0	-	-	41.7
всичко	-	32.9	1233.0	9663.1	78.8	11007.8
проценти	-	0.3	11.2	87.8	0.7	100.0

Обикновеният чернозем е най-разпространеният тип почва заемащ площ от 9274.5 ха, или 84.3% от дървопроизводителната площ. Втори по разпространение са алувиалните - наситени почви с площ от 1140.8 ха, или 10.4% от дървопроизводителната площ на стопанството.

По дълбочина най-разпространени са дълбоките почви - 87.8%, следвани от средно дълбоките - 11.2%, мн. дълбоки - 0.7% и плитки - 0.3%.

Преобладанието на дълбоките почви определя и добрите, от гледна точка на богатство на почвата месторастения.

За охарактеризиране на почвеното богатство по типове почви общо за горското стопанство са използвани данните за процентното съдържание на хумуса, общия азот и физическата глина - таблица № 9.

*Таблица № 9
Съдържание на хумус, общ азот и механичен състав на почвените типове*

почвен тип	х у м у с			общ азот на 100 мг почва			физическа глина (0.01 мм) в%			pH
	х о р и з о н т и									
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
Алувиална наситена	2.10	1.90		0.110	0.095		19.00	22.0		6.40
Обикновен чернозем	2.70	0.75		0.207	0.060		22.60	20.89		
Обикновена рендзина	2.71	0.68		0.160	0.040		26.25	24.0		

Лесорастителните свойства на почвите са основен критерий за сравнителна оценка на качествата им, за тяхното бонитиране. Отделните бонитетни групи обхващат почви с различна мощност, запаси на хранителни вещества и капацитет на активна влага. Мощността на почвите се определя от възможността на всяка почва да осигури ниски, средни и високи лесорастителни свойства на почвата и в малка, средна и висока степен хранителни вещества и влага на горските насаждения, да спомага формирането на ниско, средно и високопродуктивни горски насаждения. Запасите от хранителни вещества определят по-доброто или по-лошо изхранване на дървесните видове. Капацитетът на активна влага на почвите дава най-обща представа за по-доброто или по-лошо осигуряване на дървесните видове с влага по време на вегетационния период.

Ерозия

На територията на ТП „ДГС Тутракан” по време на теренните проучвания не бе констатирано наличието на интензивни ерозионни процеси.

При заливните крайдунавски месторастения особен интерес представляват т.нар. заемни ями, покрай дигите от които е взета почвата на дълбочина 1 - 2 м за насипването им.

Тези ями заемат доста голяма част от крайбреговите заливни земи и имат различно положение спрямо средното ниво на Дунав. Тук водата се задържа продължително време, поради което по-голяма част от ямите и досега са незалесени.

Растителност

Според схемата на горскорастителното райониране поместено в „Класификационна схема на типовете горски месторастения в република България” от 2011 година, територията на горското стопанство попада в Мизийската горскорастителна област (М), подобласт Северна България (СБ), и следните два горскорастителни пояса и съответните подпояси:

М-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0 - 600 м н.в.) М-I-1 - Подпояс на заливните и крайречни гори (0 - 600 м н.в.)

М-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0 - 400 м н.в.)

Горската растителност е представена от три основни групи насаждения:

- Естествени издънкови насаждения от сребролистна липа, цер, благун, зимен дъб, габър, клен, келяв габър и други.

- Интензивни култури от топола в ивицата между р.Дунав и дигата на реката.

- Култури - главно от сребролистна липа, акация, гледичия, червен дъб, полски ясен, планински ясен, явор, шестил, черен бор, смърч и други.

Срещат се следните храстови видове: глог, леска, дрян, бъз, шипка, трънка, птиче грозде, аморфа и други.

Основните дървесни видове, даващи облика на естествената горска растителност, са акацията, тополата, сребролистната липа и церът.

В по-дълбоките падини и около доловете се срещат чисти и смесени с клен и цер габърски дървостой, които са с висока производителност.

На територията на стопанството са създадени обширни комплекси от широколистни култури. Основните дървесни видове, използвани в залесителната практика са акацията, сребролистната липа, червения дъб, ясена, явора. Черборовите култури са създавани след реконструкция и на голи площи върху по-бедни месторастения. Липовите култури са предимно чисти с незначително участие на черен бор, а акациевите култури са създавани предимно след изкореняване на стария дървостой.

Целта на бъдещото стопанисване ще бъде съхраняване на естествената за месторастенето растителност, като мярка за недопускане на ерозионни процеси.

Препоръчително е при промени в новия горскостопански план на ТП „ДГС Тутракан” да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ.

Концентрации на биологично разнообразие вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове, с глобално, регионално или национално значение

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП „ДГС Тутракан”, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

2. ГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с планове за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);

3. ГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

На територията на ТП ДГС "Тутракан" има обявени 5 защитени територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1, като всички територии са обявени като защитени местности (ЗМ), по смисъла на Закона за защитените територии.

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

1. ЗМ Остров Пожарево

Площ: 44.9 хектара

Местоположение:

Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Дунавец, с. Пожарево

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан

Документи за обявяване: Заповед No.РД260 от 17.07.1995 г., бр. 69/1995 на Държавен вестник 1-6-122-260-1995

Цели на обявяване: Запазване естествените местообитания на защитени и редки видове птици, включени в Червена книга на РБ и в списъка на застрашените видове в Европа.

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство и всякакви други дейности, които увреждат естествения облик на местността или водния и режим

2. Забранява се провеждане на горскостопански мероприятия в периода 1 януари - 30 август

3. Забранява се залесяване с неприсъщи за района видове

4. Забранява се паша на кози и свине

5. Забранява се безпокоене, улавяне и опръстеняване на гнездящите птици и взимането на яйцата и малките им

6. Разрешава се провеждане на горскостопански мероприятия за поддържане на дървесната растителност, при максимално осигуряване на биологичните изисквания на видовете по специален устройствен проект, съгласуван с РИОС - Бургас

7. Разрешава се ловуване на едър дивеч, както и регулиране числеността на хищниците, в периода 1 септември - 30 декември

2. ЗМ Сая Кулак

Площ: 2.4 хектара

Местоположение:

Област: Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Пожарево

Попада на територията на РИОСВ Русе

Документи за обявяване: Заповед No.345 от 17.05.1979 г., бр. 67/1979 на Държавен вестник

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-1210 от 24.09.2003 г., бр. 91/2003 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на територия с характерни екосистеми и ландшафти.

Режим на дейности:

1. Забранява се пашата на домашни животни;

2. Забранява се повреждането на горската растителност;

3. Забранява се преследването на дивите животни и нарушаване на местообитанията им;

4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя ландшафтът;

5. Забранява се извършването на каквото и да е строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено по устройствения проект на защитената територия.

3. ЗМ Калимок - Бръшлен

Площ: 944.2 хектара

Местоположение:

1. **Област:** Русе, **Община:** Сливо поле, **Населено място:** с. Бабово, с. Бръшлен, с. Голямо Враново, с. Ряхово

2. **Област:** Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан, ДАС Дунав

Документи за обявяване: Заповед No.РД451 от 04.07.2001 г., бр. 68/2001 на Държавен вестник

Документи за промяна: Приемане на План за управление със Заповед No.РД-886 от 07.12.2007 г., бр. 17/2008 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Запазване на разнообразието на характерни за района екосистеми и ландшафти;

2. Опазване на местообитанията на редки и застрашени растителни и животински видове.

Режим на дейности:

1. Забранява се дейности, свързани със или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони, определени като такива по начина на трайно ползване съгласно земеделските планове на съответните земи;

2. Забранява се превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общинския поземлен фонд в обработваеми земи;

3. Забранява се намаляване на залесената площ в горския фонд;

4. Забранява се намаляване на горския фонд чрез смяна на предназначението на земята;

5. Забранява се намаляване на площта на естествените гори, собственост на държавата и общините;

6. Забранява се извеждането на сечи в гнездовите колонии на защитени видове птици;

7. Забранява се извеждането на сечи през периода март - юли (вкл.) на разстояние по-малко от 300 м от гнездовите колонии на защитени видове птици;

8. Забранява се добив на полезни изкопаеми по открит способ.

4. ЗМ Блатото край с. Малък Преславец

Площ: 72.4 хектара

Местоположение: Област: Силистра, **Община:** Главиница, **Населено място:** с. Малък Преславец

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан

Документи за обявяване: Заповед No.РД-310 от 10.04.1986 г., бр. 34/1986 на Държавен вестник

Документи за промяна:

1. Прекатегоризация със Заповед No.РД-411 от 28.04.2004 г., бр. 48/2004 на Държавен вестник

2. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-815 от 15.09.2010 г., бр. 87/2010 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Запазване на характерната за района екосистема, както и местообитанията на редки и застрашени растителни и животински видове;

Режим на дейности:

1. Забранява се строителството, както и други дейности, с които се нарушава водния режим на блатото и се изменя естественият облик на местността;

2. Забранява се палене на огън, опожаряване на тръстиката и друга растителност;

3. Забранява се замърсяване на водите и земите с битови, промишлени и други отпадъци;

4. Забранява се ловуване, с изключение на едър дивеч през периода ноември - декември, на разстояние не по-малко от 150 м от брега;

5. Забранява се използване на лодки и мрежени уреди за спортен риболов;

6. Забранява се промишлен риболов;

7. Забранява се спортен риболов от западния бряг на блатото, а от източния бряг в периода от 15 април до 15 юни;

8. Забранява се навлизане с автомобили и други превозни средства, освен при извеждането на планирани сечи в района на западния бряг на блатото;

9. Забранява се лагеруване и бивакуване в района на западния бряг на блатото;

10. Забранява се късане и изкореняване на растения, бране на липов цвят и други билки;

11. Забранява се внасяне и развъждане на неприсъщи за района растителни и животински видове;

12. Забранява се паша на домашни животни извън имот №2119;

13. Забранява се извеждане на голи сечи;

14. Забранява се извеждане на санитарни и отгледни сечи в периода 15 февруари - 31 юли;

5. ЗМ "Находище на пролетно Ботурче-Бреница"

Площ: 3,2 хектара

Местоположение:

1. **Област:** Силистра, **Община:** Тутракан, **Населено място:** с. Бреница

Попада на територията на РИОСВ Русе

Попада на територията на РДГ Русе: ДГС Тутракан

Документи за обявяване: Заповед No.РД170 от 17.03.2015 г., бр. 33/2015 на Държавен вестник.

Цел на обявяване: Запазване на характерната за района екосистема, както и местообитанията на редки и застрашени растителни и животински видове;

Режим на дейности:

1. Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на имота;

2. Строителство;

3. Търсене, проучване и добиване на подземни богатства;

4. Внасяне на неместни видове;

5. Провеждане на голи сечи;

6. Горскостопански мероприятия с които се подменя видовият състав на съществуващото горско насаждение;
7. Използване на техника за извличане на дървесина и обособяване на временни складове при извеждането на сечите в горите;
8. Разполагане на пчелини;
9. Паша на домашни животни;

Таблица 1. Данни за защитените територии в границите на ТП ДГС Тутракан

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване/ограничения	Заповед за прекатегоризация	Цел на обявяване
ЗМ "Остров Пожарево"	44,9	20-а, б, г, д, е, п, р, с, 1	Пожарево	РД-260/17.07.1995 г. на Министъра на околната среда; Забранява се убиване, улавяне, опръстеняване и безпокоене на гнездящите птици, разваляне на гнездата и събиране на яйца, строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водният и режим, сечи, освен отгледни и санитарни в периода 01.09.-30.12., паша на домашни животни, събиране на блатно кокиче и други видове билки		Запазване на естествената заливна гора от върба и бяла топола и гнездови колонии на редки и застрашени за страната видове птици
ЗМ „Сая Кулак“	2,4	22-г, 5	Пожарево	345/17.05.1979 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда- историческо място Забранява се паша на домашни животни, повреждане на горската растителност, преследване на дивите животни и нарушаване на местообитанията им, разкриване на кариери, строителство	РД-1210/24.09.2003 г. на Министъра на околната среда и водите – защитена местност	Исторически и паметник
ЗМ „Калимок-Бръшлен“	944,2	1/а,б,в,г,д,е,ж,з,и,к,л,м,12/а,б,в,г,д,е,ж,з,и,к,л,м,1,3/а,б,в,г,д	Цар Самуил, Нова Черна, Старо село,	Заповед № РД-451/04.07.2001г. на Министъра на околната среда и водите Забраняват се		Възстановяване и запазване на Дунавските влажни

		,е,ж,з,и, 1,2,3,4, 4-ш 5-е 6-т 7/а,б,е,ж,з ,и,к,л,м,н, о,п,р,с,т,у, ф,х,ц,ч,ш, 1,2,3,4, 8/а,б,в,г,д ,е,ж,з,и,к, л,м,н,о,п,р ,с,1,2,3 9/а,б,в,г,д ,е,ж,з,и,к, л,м,н,о, 1 10/а,б,в,г, д,е,ж,з,и,к ,л,м,н,о,п, р,с,т,у,ф,х, ц,ч,ш,щ,ю, я,а1, 1,2,3,4,5,6 11/а,б,в,г, д,е,ж,з,и,к ,л,м,н,о,п, р,с,т,у,ф,х, ц,ч,ш,щ,ю, я,а1,д1,е1, ж1,з1,и1,л ,2,3,4 12/а,б,в,г, д,е,ж,з,и,к ,л,м,н,о,п, 1,2,3,4, 13/а,б,в,г, д,е,ж,з,и,к ,л,м,н,о,п, р,с,т,у,ф,х, ц,ч,ш,щ,ю, я,а1, б1 14/а,б,в,г, д, 1 15/а,б,в,г, д,е,ж,з,и,л 16/а,б,в,г, р 110/а,б,в, г,д,е,ж,з,и, ю1,я1,а2,б 2,з2,к2,л2, 9,10,11	Тутракан	дейности свързани с или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим; превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общинския поземлен фонд в обработваеми земи, намаляване на залесената площ от горските територии, намаляване на горските територии, чрез смяна на предназначението на земята, намаляване на естествените гори, извеждане на сечи в гнездовите колонии на защитени видове птици, извеждане на сечи през периода март-юли /вкл./ на разстояние по-малко от 300 м от гнездовите колонии на защитените видове птици; добив на полезни изкопаеми по открит способ;		зони и биологичното им многообразие
ЗМ „Блатото край с. Малък Преславец”	72,4	31/в,г,д,е, ж,з,л,1,2, 32-в 33-д,р	Малък Преславец	Заповед № 310/10.04.1986г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда – природна забележителност Забранява се строителството, палене на огън, опожаряване на тръстиката и друга растителност,	Заповед № РД-411/28.04.2004г. на Министъра на околната среда и водите и актуализира на със Заповед № РД-815/15.09.2010г. на	Опазване на разнообразна водна и блатна растителност, която е представена от редки и защитени видове растения – жълта водна роза, бяла водна

				<p>замърсяване с битови, промишлени и други отпадъци, ловуване, с изключение на едър дивеч през периода ноември-декември, на разстояние по-малко от 150 м от брега;</p> <p>Използване на лодки и мрежени уреди за спортен риболов, промишлен риболов, спортен риболов от западния бряг на блатото, късане и изкореняване на растения, бране на липов цвят и други билки, паша на домашни животни извън имот № 2119, извеждане на голи сечи, извеждане на санитарни и отгледни сечи в периода 15.02.-31.07.</p>	<p>Министъра на околната среда и водите</p>	<p>лилия, и птици – малък воден бик, осояди и др.</p>
ЗМ“Находище на пролетно Ботурче-бреница“	3,2ха.	126д,е	Бреница	<p>Заповед No.РД170 от 17.03.2015 г., бр. 33/2015 на Държавен вестник Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на имота;</p> <p>Строителство;</p> <p>Търсене, проучване и добиване на подземни богатства;</p> <p>Внасяне на неместни видове;</p> <p>Провеждане на голи сечи;</p> <p>Горскостопански мероприятия с които се подменя видовият състав на съществуващото горско насаждение;</p> <p>Използване на техника за извличане на дървесина и</p>		<p>Запазване на находище на пролетно Ботурче</p>

				обособяване на временни складове при извеждането на сечите в горите; Разполагане на пчелини; Паша на домашни животни;	
--	--	--	--	---	--

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Данни за защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, попадащи в границите на ТП „ДГС Тутракан“:

I. Защитени зони за опазване на местообитанията:

1. Защитена зона „Калимок - Бръшлен“ (Код в регистъра: BG0000377)

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-1049 от 17.12.2020 г. на министъра на МОСВ, бр. 21/2021 на Държавен вестник 2- 2-377-1049-2020.

Документи за промяна:

Определяне на специфични цели със Заповед №.РД-1062 от 07.11.2022 г., бр. 90/2022 на Държавен вестник.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Калимок-Бръшлен“ – BG0000377 са:

1 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 3 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 8 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 9 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 10 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, 1, 2, 3, 4, 12 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 13 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, 14 - а, б, в, г, д, 1, 15 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 16 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 110 - а, б, в, г, д, е, ж, з, и, ю1, я1, а2, б2, з2, к2, л2, 9, 10, 11.

Общата площ е 1178.3 ха., като залесената площ е 1102.2 ха., а незалесената площ е 76.1 ха.

2. Защитена зона „Лудогорие - Боблата“ (Код в регистъра: BG0000171)

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-358 от 31.03.2021 г. на министъра на МОСВ, бр. 59/2021 на Държавен вестник 2- 2-171-358-2021.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Лудогорие- Боблата“ – BG0000171 са:

105 н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, с1, т1, у1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, я1, а2, б2, 1, 2, 3, 4, 5, 108 а, з, с, 109 л, м, н, 110 к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ф1, х1, в2, д2, е2, ж2, и2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 111 д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, р1, с1, т1, у1, ф1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 112 б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, з1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ф1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, з2, и2,

к2, л2, м2, н2, о2, п2, р2, с2, т2, у2, ф2, х2, ц2, ч2, ш2, щ2, ю2, я2, а3, б3, в3, г3, д3, е3, ж3, з3, и3, к3, л3, м3, н3, о3, п3, р3, с3, т3, у3, ф3, х3, ц3, ч3, ш3, щ3, ю3, я3, а4, б4, в4, г4, д4, е4, ж4, з4, и4, к4, л4, м4, н4, о4, п4, р4, с4, т4, у4, ф4, х4, ц4, ч4, ш4, щ4, ю4, я4, а5, в5, г5, м5, н5, о5, п5, р5, ф5, х5, ц5, ч5, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 113 к, л, н, у, ф, ц, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ф1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, я1, 1, 3, 4, 5, 7

Общата площ: 447,2 ха., като залесената площ е 428.5 ха, а незалесената площ е 18,7 ха.

3. Защитена зона „Боблата“ (Код в регистъра: BG0000180)

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-686 от 25.08.2020 г. на министъра на МОСВ, бр. 79/2020 на Държавен вестник 2- 2-180-686-2020.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 5 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Подотделите, в които попада ЗЗ „ Боблата” – BG0000180 са:

16 ж1, з1, к1, л1, м1, н1, 68 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 69 а, б, в, г, д, е, 1, 70 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 71 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 72 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 73 а, б, в, г, д, е, ж, и, 1, 2, 3, 74 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 75 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 76 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 77 б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, у, 1, 2, 3, 4, 5, 78 а, б, в, г, д, е, з, и, 2, 79 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 80 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 81 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а 1, б1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 82 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 83 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 84 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 85 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 86 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 3, 87 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 3, 88 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 89 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 90 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 91 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3

92 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 93 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 94 а, б, в, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 95 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 96 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 3, 4, 5, 97 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 98 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, т, 1, 99 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, 1, 2, 3, 100 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 101 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 102 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 103 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, 1.

Обща площ 2617,5 ха., като залесената площ е 2541,0 ха., а незалесената площ е 76,5 ха.

4. Защитена зона „Пожарево - Гарван” (Код в регистъра: BG0000530).

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-1045 от 17.12.2020 г. на министъра на МОСВ, бр. 20/2021 на Държавен вестник 2- 2-530-1045-2020.

Документи за промяна:

Промяна в площта - увеличаване с Решение №.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник;

Определяне на специфични цели със Заповед №.РД-1035 от 03.11.2022 г., бр. 89/2022 на Държавен вестник;

Промяна в предмета на опазване със Заповед №.РД-1035 от 03.11.2022 г., бр. 89/2022 на Държавен вестник.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 6 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Пожарево-Гарван” – BG0000530 са: 17 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3; 18 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8;; 19 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 20 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с; 21 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, б1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, г2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 13; 22 а, б, в, г, е, з, и, к, м, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, ц1, ч1, ш1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, з2, и2, ц2, ю2, в3, н3, о3, п3, р3, с3, т3, у3, ф3, х3, ц3, ч3, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11; 23 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, о, п, р, с, т, у, 1; 24 а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, ж1, з1, к1, л1, 1, 2; 25 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш; 26 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, н, о, р, 1; 27 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н; 28 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2; 29 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1; 30 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, 1; 31 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2; 32 а, б, г, д, е, ж, и; 33 а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3; 34 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, 1, 2, 3; 35 а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 36 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 3, 4; 38 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, щ, ю, я, а1, б1, 5, 7; 64 л, м, н, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш; 65 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2; 66 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4; 67 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, я, а1, б1, в1, г1, д1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

с обща площ 2126,2 ха, от която 2068,3 ха залесена и 57,9 ха – незалесена.

II. Защитени зони за опазване на птиците:

1. Защитена зона „Комплекс - Калимок“ (Код в регистъра: BG0002030)

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-831 от 17.11.2008 г. на министъра на МОСВ, бр. 108/2008 на Държавен вестник 2- 1-2030-831-2008.

Документи за промяна:

Промяна в режима на дейностите със Заповед №.РД-86 от 28.01.2013 г., бр. 10/2013 на Държавен вестник

Промяна в предмета на опазване със Заповед №.РД-1042 от 03.11.2022 г., бр. 89/2022 на Държавен вестник

Определяне на специфични цели със Заповед №.РД-1042 от 03.11.2022 г., бр. 89/2022 на Държавен вестник.

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:** Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Саблеклон (*Recurvirostra avosetta*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Голяма бекасина (*Gallinago media*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълавач (*Picus canus*), Черен кълавач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълавач (*Dendrocopos medius*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Синьогушка (*Luscinia svecica*);

2. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:** Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Няма лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas*

6. Забранява се използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Стената” – BG0002031 са: 16 ж1, з1, с обща площ от 2,3 ха., която е изцяло залесена.

3. Защитена зона „Блато Малък Преславец“ (Код в регистъра: BG0002065)

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-568 от 05.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2065-568-2008.

Документи за промяна:

Определяне на специфични цели със Заповед №.РД-1070 от 07.11.2022 г., бр. 90/2022 на Държавен вестник

Промяна в предмета на опазване със Заповед №.РД-1070 от 07.11.2022 г., бр. 90/2022 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:** Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Осояд (*Pernis ptilorhynchus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сив кълавач (*Picus canus*), Черен кълавач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълавач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълавач (*Dendrocopos syriacus*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

2. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:** Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Сива патица (*Anas strepera*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;

2. Забранява се залесяването на ливадите и пасищата, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

3. Забранява се използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади;

4. Забранява се извършването на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете;

5. Забранява се косенето на тръстика и отстраняването на влаголюбива растителност в периода от 1 март до 15 август;

6. Забранява се добиването на подземни богатства;

7. Забранява се депонирането на отпадъци.

Подотделите, в които попада ЗЗ „Блато Малък Преславец” – BG0002065 са: 30 м, н, о, п, р, с, т; 31 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2; 32 а, б, в, г, д, е, ж; 33 а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; 34 а, б, с, т, у, 1, 2, 3 с обща площ 261 ха.

4. Защитена зона „Остров Пожарево“ (Код в регистъра: BG0000237)

Документи за обявяване:

Заповед №.РД-838 от 17.11.2008 г. на министъра на МОСВ, бр. 108/2008 на Държавен вестник 2- 1-237-838-2008.

Документи за промяна:

Определяне на специфични цели със Заповед №.РД-1033 от 03.11.2022 г., бр. 89/2022 на Държавен вестник.

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Черна каня (*Milvus migrans*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълавач (*Picus canus*), Черен кълавач (*Dryocopus martius*), Сирийски пъстър кълавач (*Dendrocopos syriacus*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Bucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*).

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство на нови пристанища, терминали и на промишлени предприятия;

2. Забранява се унищожаване на островни образувания;

3. Забранява се извършването на дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на затони, мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания;

4. Забранява се извършването на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете.

Подотдели, в които попада ЗЗ „Остров Пожарево“ – BG0000237: 17: а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3; 18: а-г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 19: а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3; 20: а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 21: а, б, г, д, е, б1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, г2, 1, 2, 3, 4, 5, 12, 13; 22: а, б, г, д, е, ж, з, и, к, м, ф, х, ц, ч, ц1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, е2, и2, ц2, ю2, х3, ц3, ч3, 1, 5, 6, 8; 67: а, б, г, д, з, в1, г1, д1.

Обща площ: 469.4 ха, като залесената площ е 432.3 ха, а незалесената площ е 37.1 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в обхвата на ДГС се спазват стриктно разпоредбите, посочени в заповедите за обявяване. За ЗМ "Калимок-Бръшлен има изготвен и одобрен План за управление. За тази ЗМ да се спазват режимите, заложиени в него.

2. За защитените зони в границите на ДГС няма изготвени и приети планове за управление. До изготвянето на такива, стопанисването да се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие и заповедта за обявяване.

3. За защитените територии и зони в обхвата на ДГС са в сила и следните допълнителни норми и ограничения:

- ✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.
- ✓ Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС, включени в границите на защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.
- ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.
- ✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.

- ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.
- ✓ В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:
 - не се допуска еднократно отсичане на повече от 20% от запаса на насаждението;
 - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,8;
 - за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.
- ✓ приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;
- ✓ в насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи;
- ✓ клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;
- ✓ извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;
- ✓ използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;
- ✓ след прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и защитените зони е необходимо ръководството на ДГС, което по закон отговоря за управлението на защитените територии, да следи за неблагоприятни въздействия върху ВКС. Съвместно с РИОСВ Русе и ДПП Русенски Лом трябва да се определят стандартните процедури и индикатори за мониторинг, с цел идентификация и предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. Например може да се следи за въздействия на горскостопанските дейности върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

ЗАПЛАХИ

1. Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на техните популации в резултат на човешка намеса.
2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видовете.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложение 1 към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в Приложение 1 към ръководството е ГВКС.

Растителни видове с консервационен статут и локално значение за територията на ДГС "Тутракан"

Едроплоден хрян (*Armoracia macrocarpa* (Waldst. & Kit.) Kit. ex Baumg.)

Природозащитен статут. Застрашен.
 Многогодишно тревисто растение с дебело коренище. Стъблото високо 100–150 cm, изправено, голо. Приосновните листа продълговато яйцевидни, закръглено назъбени, на дръжки; стъбловите листа приседнали или на къси дръжки, ланцетни, назъбени. Цветовете 8–10 mm в диаметър, събрани в метлицовидни

съцветия. Венчелистчетата бели, дълги 7–8 mm.. Плод шушулчица, 10–15 mm в диаметър. Цв. IV–VII, пл. V–VIII. Опрашва се от насекоми. Размножава се със семена. Разпространено по брега на р. Дунав и по островите в реката (Голям Бръшлян). Среща се в състава на разреждени алувиални гори и в крайнините им, но вторично навлиза и в тополови култури, по периферията на блата. Издържа на продължително заливане. Повечето установени популации са малочислени, само на о-в Голяма Бързина (Беленска островна група) има многочислена популация.

Видът е включен в Червена книга на Р. България т. 1 (Пеев и др. /ред./ 2012) с категория „застрашен“ и в Бернската конвенция.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносеци индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

ЗАПЛАХИ

Пряко унищожение на индивиди и промяна в условията на средата в резултат на горскостопанските дейности, опожаряване на територията, паша на домашни животни, изкореняването, изскубването и всякакъв вид пряко унищожение на вида от антропогенни дейности и антропогенна намеса. Разораване, разкопаването, добив на природни ресурси и всеки вид пряко въздействие и промяна на месторастенето.

Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ДГС “Тутракан”

Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*)

Известен е още като малка дяволица или карабатак. Оперението му е черно-кафяво, като двата пола са практически неразличими. Дължина на тялото: 50 cm. Размах на крилете: 85 cm. Възрастните през размножителния период са черно-кафяви с бели щрихи по тялото и метален блясък по крилата. През есенно-зимния период щрихите и блясъкът изчезват. Младите са с бяло подбрадие и белезникави корем и гърди. Лети с бързи плитки махове ниско над водата. Издаващи звуци: В гнездовите колонии - нисък насечен крясък.

На територията на ТП „ДГС-Тутракан“ популацията на вида е съсредоточена [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.08. Да не се допуска отстрел на индивиди от вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на пола и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на водоемите, изсичане на крайречните дървета и храсти, безпокойство по време на гнезденето, отстрел в рибовъдни стопанства, оплитане в рибарски мрежи, замърсяване на водите.

Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*)

Големият корморан или голяма дяволица, карабатак е най-едрият от трите вида корморани, които гнездят в България. В брачно оперение се отличава по белезникавите страни на шията и наличието на две бели (видими отдалеч) петна на слабините, близо до подкрилията. Извън размножителния период е възможно да се объркат както възрастните, така и младите птици със средната дяволица по местата, където зимуват и двата вида. Видът е специализиран ихтиофаг – храни се с риба. Дневно изяжда по 0,5 – 0,75 kg риба, но яде и жаби и дребни водни змии. В горещо време родителите пренасят вода с клюна си, с която пръскат малките си корморанчета в гнездото, за да се разхладят.

На територията на ТП „ДГС-Тутракан” популацията на вида е съсредоточена [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на видовете. В радиус от 300 м около гнезда на видовете не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.09. Да не се допуска отстрел на индивиди от тези видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на пола и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на водоемите, изсичане на крайречните гори, безпокойство по време на гнезденето, отстрел в рибовъдни стопанства.

Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*) и всички останали видове чапли

На територията на ТП „ДГС-Тутракан” популацията на вида е съсредоточена [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на видовете. В радиус от 300 м около гнезда на видовете не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.09. Да не се допуска отстрел на индивиди от тези видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на пола и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на влажните зони, замърсяване на водите, браконьерски отстрел, безпокойство през периода на размножаване.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени

Регистрираните сватбовища на благороден елен на територията ТП ДГС Тутракан са:

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района. Да се регулира числеността на хищниците.

Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на половото съотношение на

животните.

ЗАПЛАХИ

Безпокойство - най-сериозният фактор за повечето видове от ловната фауна, около местата на сватбуване и отглеждане на малките. Висока плътност на хищниците. Завишена плътност на скитащи и бездомни кучета. Затруднена миграция. Тежки зими. Недостатъчна хранителна база (открити площи, дивечови ниви, поляни). Нарушена полова и възрастова структура. Браконьерство.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ.

Непокътнати горски ландшафти, големи екосистеми на ниво ландшафт и мозайки от екосистеми с глобално, регионално или национално значение, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обиле.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обиле.

Тази консервационна стойност не е установена на територията на стопанството.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ

Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ТП „ДГС Тутракан“. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП „ДГС Тутракан“ са идентифицирани 6 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

ЗАПЛАХИ

1. Изчистване на насаждения от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
2. Антропогенна фрагментираност на територията.
3. Намаляване процента на ГФС.
4. Намаляване процента на лесистост.

G1.1112 Eastern European poplar-willow forests/Крайречни върбово-тополови гори

В това местообитание се развиват крайречни, най-често смесени върбово-тополови, или чисти върбови или тополови гори в низините и равнините, в условията на континентален климат в Северна България. Най-голямо разнообразие имат в поречието на р. Дунав и по островите му. В долните и средни течения на големите притоци на р. Дунав – Искър, Огоста, Лом, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, са се запазили на различни места като тесни ивици, доминирани главно от бяла върба или малки петна от бели и черни тополи. Развиват се на глинесто-песъчливи, богати най-често карбонатни алувиални (наносни) почви. Те са добре аерирани и богати на хумус, но хумификацията им периодично се прекъсва от заливанията и отлагането на нови наноси. Богати са на азот, с което се обяснява и наличието на много нитрофилни видове в състава на горската растителност. Терените се характеризират с различно по продължителност и височина на водния стълб заливане от „черешовите“ води, с максимум в края на май до началото на юни. Най-продължително (4-6 месеца) се залива зоната разположена до 2 m височина от средното ниво на р. Дунав. В зоната над 5 m, където заливанията са спорадични, растителността се развива върху карбонатни черноземи, а в местата със задържане на вода и отлагане на наноси главно по „затоните“ (канални) на островите и блатата - на ливадно-блатни почви. Основни едификатори в най-дълго заливаната част са *Salix alba* и *Salix x rubens* - хибрид на *Salix alba* и *Salix fragilis*. Заедно с тях често се срещат *Populus alba* и *P. nigra*, и по-рядко типичната *Salix fragilis*. Върбите формират пионерни съобщества на освободените песъчливо-глинести коси и алувиални наноси, които постоянно се променят в зависимост от динамиката на наносите на р. Дунав. Върбите достигат височина около 8-12 m, а проективното им покритие до 80-90 %. Развиват въздушни корени, като броят и гъстотата им зависят от продължителността на заливане. На места е развит храстов етаж, в който участват *Rubus caesius* var. *aquaticus* (основен доминант), *Crataegus monogyna*, *Cornus sanguinea*, *Euonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare* и по-рядко *Frangula alnus*, *Viburnum opulus*. На много места (особено по р. Дунав) първичната структура на крайречните гори е силно променена от масовото участие в храстовия етаж на инвазивния американски вид *Amorpha fruticosa*. За върбовите гори е характерно, че се срещат често увивни растения – *Clematis vitalba*, *Humulus lupulus*, *Vitis sylvestris*. Флористичната структура на тревния етаж е много разнообразна и включва предимно хигрофити, нитрофили и много рудерали. На по-осветените и по-дренирани места височината на този етаж може да надмине 1,5 m. Най-често в него участват *Althaea officinalis*, *Bidens frondosa*, *B. tripartita*, *Calystegia sepium*, *Cirsium arvense*, *Echinochloa crus-galli*, *Erigeron annuus*, *Euphorbia lucida*, *E. palustris*, *Galium aparine*, *G. palustre*, *Glycyrrhiza echinata*, *Iris pseudacorus*, *Leucosium aestivum*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia nummularia*, *L. vulgaris*, *Lythrum salicaria*, *Myosotis scorpioides*, *Phalaris arundinacea*, *Phragmites australis*, *Polypogon viridis* (= *Agrostis verticillata*), *Rorippa amphibia*, *Solanum dulcamara*, *Stachys palustris*, *Symphytum officinale*, *Typha latifolia*, *Urtica dioica*. Рудералните и нитрофилни видове доминират по откритите места, които се появяват при деградацията вследствие на антропогенната дейност или на естественото изреждане на върбовите гори, когато те надминат 40-50 годишна възраст. Прекратяването на ежегодните заливания също води до ксерофитизация, рудерализация и увеличаване на участието на *Amorpha fruticosa* - вид, който не издържа на продължителното заливане.

Върбите формират и смесени фитоценози с други дървесни видове, които понасят преобладаването и заливанията. Това са най-често черната (*Populus nigra*) и бялата (*Populus alba*). Те са сравнително по-сухолюбиви от върбите и се развиват при заливане до около 60 дни. На места образуват и монодоминантни, но не големи по площ гори, които имат флористична структура много близка до тази на върбовите гори. Заради това всички смесени върбово-тополови съобщества с участие или доминиране на *Populus alba*, *P. nigra*, *Salix alba*, принадлежат към една асоциация *Salicetum albae* s.l. (= *Salici-Populetum*) от съюза *Salicion albae*. В състава на тези гори участват макар и единично и други дървесни видове – *Alnus glutinosa*, *Fraxinus oxycarpa*, *Morus alba*, *Pyrus pyraeaster*, *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, а в последните години все повече се разпространява инвазивният вид *Acer negundo*. Характерно е масовото навлизане на американски неوفити в структурата на ценозите на Дунавските заливни гори. Такива са *Bidens frondosa*, *Echinocystis lobata*, *Sicyos angulatus*. Последните два вида са едногодишни увивни растения, които във вътрешността на някои острови образуват плътна покривка върху дървесния и храстовия синузий.

Поради богатите почви, върху които се развиват алувиалните гори, на много места те са напълно унищожени и заменени от обработваеми площи. Широко се практикува, както край р. Дунав, така и във вътрешността на страната, отглеждането на интензивни тополови култури (предимно *Populus x euroamericana* cv. I-214) на мястото на естествени върбово-тополови гори (Цонев и Димитров 2012).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ местообитанието е установено в следните отдели и подотдели:

1а,1ж,1з,1и,1л,1м,2б,2д,2е,2ж,2к,3а,3б,3в,3г,3д,3ж,4л,4ш,4щ,4ю,5е,5о,5п,6а,6т,6у,6ч,7а,7б,7в,7г,7д,7е,7ж,7р,7т,7ц,7щ,8г,8с,9к,9м,10и,10р,10ю,10я,10а1,11е,11ж,11х,11а1,11ж1,11и1,12е,13к,13р,14а,14б,14в,14г,14д,15а,15б,15в,15г,15д,15е,15ж,15з,15и,16б,16е,16з,16к,16л,16о,16п,16с,16т,16ф,16я,16а1,16в1,16г1,17а,17б,17в,17г,17д,17е,17ж,17з,17л,17м,17н,17п,17р,18а,18б,18з,18к,18н,18р,18с,18т,19ж,19л,19с,20а,20б,20в,20г,20д,20е,20з,20и,20к,20л,20м,20н,20о,20п,20р,20с,21г2,22я,22ж1,22з1,22л1,22в2,22г2,22д2,22е2,22в3,22п3,22у3,22ф3,25а,30а,30б1,30в1,30г1,30д1,30е1,30ж1,30з1,34а,34и,34ф,35в,35и,36б,61е,61м,64к1,67а,67в,67г,67г1 с обща площ: 760,1 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да се преустанови всякаква стопанска дейност. Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. Необходимо е да се намери баланс между площите, заети от интензивни тополови култури и естествените крайречни екосистеми, доминирани от естествената крайречна растителност.

При необходимост от прилагане на мероприятията “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да бъдат изкоренени или пречупени, както и част от сухите дървета. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с храгСПи и т.н.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на горите при почиствания на речните корита, промени в хидрологичните условия (корекции, строителство и т.н.), подмяна с тополови култури. Трансформация на тези гори в интензивни култури.

G1.2232 Helleno-Balkanic ash-oak-alder forests (Humid lowland oak forests)/ Смесени низинни и крайречни гори и лонгози (Влажни низинни дъбови гори)

Смесените низинни и крайречни гори и лонгози са част от интразоналната растителност, разпространена в долините на редица реки в България. Характерни особености са периодичните заливания, а в някои случаи и високата въздушна влажност. Почвата може да бъде добре изсушена между наводняванията или да остане мокра. В зависимост от водния режим, доминиращите дървесни видове са различни, но най-често принадлежат към родовете *Fraxinus*, *Ulmus* или *Quercus*. Тревният етаж е добре развит, с разнообразен видов състав, формирал се под влияние на зоналната растителност. Смесените низинни и котловинни крайречни гори и лонгози се отнасят към клас *Populetea albae* разреда *Fraxinetalia* и *Populetalia*, и съюзи *Alno-Quercion roboris* и *Alnion incanae* (Димитров и Цонев 201). На територията на ДГС „Тутракан“ местообитанието е представено от варианти на подтипа Влажни низинни дъбови гори. Характерно за тях е, че са доминирани от полски бряст, плоски ясен и с участие на бяла върба. Част от тях са разреждени, с ниска възраст, поради което може да се предполага, че представляват сукцесионен стадий на възстановяване на естествени крайречни дъбови или лонгозни гори.

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 с категория “критично застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ местообитанието е установено в отдели: 1б,1г,1е,1к,2а,2и,2л,5н,7м,12а,12ж,13а,13в,13ж,13л,13а1,16в,16д,16д1,17и,17о,18и,18л,18м,18п,19г,19д,19з,19и,19к,19о,36в с обща площ: 121.9

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са горски екосистеми със сложна структура, богато биологично разнообразие и висока продуктивност. Те зависят в голяма степен от хидрологичния режим на територията и особено от достъпа до подпочвените води (ППВ). Не трябва да се допускат мероприятия, водещи до спадане на нивото на ППВ, като дрениране, корекции на водните течения и др. В случаите на използване на подпочвените води за напояване и битови нужди е необходимо да се прави периодичен мониторинг за нивото на ППВ, като не се допуска понижаването му до критични стойности.

Основна цел на управление на тези уникални горски екосистеми е тяхното запазване и възстановяване. Днес на много места все още съществуват условия и потенциал за възстановяването им.

В тези горски екосистеми се прилагат по-скоро поддържащи и възстановителни мероприятия, като в случая добивът на дървесина е следствие от постигането на основната цел. Стопанисването им трябва да е в съответствие с естествената динамика на насажденията. Препоръчва се

използването на сечи с дълъг възобновителен период, които да осигурят устойчива, неравномерна мозаечна структура на насажденията (постепенно-котловинна, неравномерно-постепенна). Не трябва да се планират и прилагат голи и краткосрочно-постепенни възобновителни сечи. Не се допуска паша на домашни животни в насажденията. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. При възстановителни мероприятия, включващи залесяване, трябва да се използват местни репродуктивни материали. Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н. Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на горите при прочиствания на речните корита, промени в хидрологичните условия (корекции, строителство и т.н.), подмяна с тополови култури. Трансформация на тези гори в интензивни култури.

G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods/ Мизийски и тракийски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*)

Горите от космат дъб България се отнасят към два подтипа местообитания. В Северна България се среща подтипът Мизийски гори от космат дъб.

Това са разредени, ксеротермни дъбови гори, доминирани от космат дъб (*Quercus pubescens*) с разпространение по варовиковите възвишения на местата с континентален климат. Тези гори са част от смесените дъбови гори, като обикновено заемат най-сухите и топли места по склонове предимно с южно или западно изложение. Видовият състав на съобществата на косматия дъб е динамичен и разнообразен. Дърветата са разклонени и често кривостъблени. Освен *Quercus pubescens*, в етажа на дърветата се срещат още *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. frainetto*. Често, особено на места с плитка варовикова основа, масово расте и *Carpinus orientalis*, който може да образува и втори дървесен подетаж. В храстовия етаж има множество видове като *Cornus mas*, *Cotinus coggygria*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Paliurus spina-christi*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Rosa gallica*, *Syringa vulgaris*, *Ulmus minor*. В тревния етаж се срещат предимно видове, характерни за ксеротермните дъбови гори. Такива са: *Asparagus officinalis*, *A. tenuifolius*, *Brachypodium sylvaticum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Dactylis glomerata*, *Festuca heterophylla*, *Helleborus odorus*, *Lactuca quercina*, *Lathyrus niger*, *Orchis simia*, *Potentilla micrantha*, *Pulmonaria mollis* и др. Поради отворения характер и доброто осветление, във флористичния състав на горите от космат дъб участват много видове, които се срещат по поляните и ливадите, както и в редините на горите. Такива са: *Dichanthium ischaetum*, *Chrysopogon gryllus*, *Dictamnus albus*, *Echinops sphaerocephalus*, *Euphorbia polychroma*, *Filipendula vulgaris*, *Geranium sanguineum*, *Orchis purpurea*, *Primula veris* и др. (Цонев и др. 2012).

Тези гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП ДГС „Тутракан“ местообитанието е установено в следните отдели: 27 г, 27 д, 27 к, 27 л, 28 а, 28 м, 28 н, 37 п, 39 л, 54 е, 54 л, 55 г, 55 д, 56 а, 56 о1, 56 п1, 56 т1, 63 р, 64 р, 67 б1, 67 л, 67 п, 67 ф, 68 л, 70 о, 71 а, 72 б, 72 п, 81 л, 81 п, 84 б, 84 г, 96 в, 97 б, 97 з, 97 и, 100 ж, 100 л, 102 е, 102 и, 102 м, 102 н, 102 у, 103 л, 103 м, 104 б, 104 в, 104 д, 104 т, 104 у, 104 ф, 104 х, 108 в, 108 д, 108 ж, 108 з, 108 л, 108 н, 108 р, 108 т, 109 л, 111 а, 111 в, 111 г, 113 у1, 118 ц, 120 л, 130 ч.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са горски екосистеми, които в повечето случаи растат при екстремни условия по отношение на влажност и богатство на почвата. Видовият им състав е богат, което се дължи и на специфичната „отворена“ структура на насажденията. Произхода на насажденията е издънков в резултат на водени голи сечи и издънково възобновяване. В голямата си част насажденията са с повече от 4-6 ротации. Консервационното значение на тези гори е свързано с влошеното им в резултат на човешката дейност състояние. Пресиленото им ползване в миналото и сега е довело до деградацията на първичните гори и почвата, негативна промяна на видовия състав и качеството на дървостоя, рязко намаляване на устойчивостта и продуктивността им. За повишаване производството на дървесина са правени реконструкции, при които коренната растителност основно е подменяна с нетипични иглолистни видове. В повечето случаи голата сеч е основната система за стопанисване на тези гори прилагана досега.

Паралелно с антропогенното натоварване, екстремалните екологични условия са създали репродуктивни механизми, които позволяват на тези гори да се развиват в тези условия. Ксерофитните дъбове зависят от издръжливостта на засушаване и способността на надземните

части да умират и да се възстановяват отново. Конкуренцията от други видове при сухи условия обикновено е минимална, като големите засушавания са причина за периодични опожарявания. Голямата коренова системата, характерно репродуктивно приспособление за дъбовите популации развиващи се при тези условия, осигурява едновременно оцеляване при сухи условия и пожари. Косматият дъб, развиващ се на сухи местообитания, се размножава и с коренови издънки. Подобен начин на размножаване е свързан със сухия климат и е алтернатива на семенното възобновяване.

Ако се вземе решение за стопанисването им, изхождайки от спецификата на местообитанията и биологията на вида, приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период. Най-подходяща за видове с комбинирана репродуктивна стратегия е постепенно-котловинна сеч. Тя ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

ЗАПЛАХИ

Антропогенна фрагментираност на територията, пашата на животни, изваждане на биотопната дървесина и изсичане на горите във фаза на старост, намаляване процента на лесистост.

G1.7C41 Silver lime woods/Гори от сребролистна липа (*Tilia tomentosa*)

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Quercus frainetto*, *Q. petraea* agg., *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *Sambucus nigra*, *Sorbus torminalis*, *Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща *Staphylea pinnata*, Други храстови видове, които участват в състава на липовите гори, са *Berberis vulgaris*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Viburnum lantana*. Тревната покривка е с ниско покритие, като по-често се срещат *Arum maculatum*, *Buglossoides purpurocoerulea*, *Dactylis glomerata*, *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ruscus aculeatus*, *Ruscus hypoglossum*, *Asperula taurina*, *Carex pilosa*, *Cephalanthera damassonium*, *Lilium martagon*, *Limodorum abortivum*, *Platanthera chlorantha*, *Stellaria holostea* и др. Характерно е масовото развитие на пролетни ефемероиди (*Anemone ranunculoides*, *Convallaria majalis*, *Corydalis bulbosa*, *C. solida*, *Ranunculus ficaria*, *Gagea minima*, *Galanthus elwesii*, *Helleborus odorus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamium galeobdolon*, *Polygonatum latifolium*, *Pulmonaria officinalis*, *Scilla bifolia*, *Viola odorata*, *V. reichenbachiana*), които на места формират кратковременен етаж с покритие до 80 (Цонев 2012).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан” местообитанието е установено в отдели:

23а,23б,23в,23г,23е,23ж,23з,23и,23л,23р,24б,24в,24г,24д,24м,24о,24п,24р,24ц,25д,25и,25м,25о, 25с,25т,25у,25ц,26б,26г,27а,27ж,28в,28р,30е,30ж,30з,30и,30к,30ф,30х,30ц,30к1,30л1,31в,32а, 33к,34д,34к,34л,34м,34н,34о,34п,34р,34у,35а,35б,35г,35д,35е,36а,36к,36п,36т,37о1,37д2,39с,39т, 40р,40с,40ф,41б,41д,42д,44д,45и,48г,51к,51о,52в,52т,52ц,52ю,53н,53о,53ф,54а,54в,54у,54ф,56д, 56з,56о,56р,56ц,56е1,56ж1,56з1,56и1,56к1,56л1,56м1,56у1,56ф1,56х1,56ц1,56ш1,58г,58к,58л,58р ,60а,60м,60о,62д,63б,63г,63д,63ж,63к,63х,64м,64н,64я,64а1,64о1,65а,65б,65ж,65м,65я,66а,66б, 66д,66н,66т,66у,66ц,66ч,67о,67с,67ц,67ч,67з1,67и1,67к1,68б,68в,68ж,68и,68к,69б,69г,69д,70б, 70в,70г,70д,70е,70и,70п,71б,71в,71д,71ж,71о,73г,75б,75д,75л,75н,75п,76б,76в,76ж,76з,77и,77л,7 8б,78в,78г,78д,78з,79л,80а,80б,80з,80и,80к,80л,84а,84в,84л,85г,85д,85ж,85з,85и,85л,85н,85о,85п, 86а,86б,86в,86и,86л,87д,87р,88б,88г,88д,89а,89б,89в,89г,89д,89е,90а,90б,90г,90д,90е,90ж,91б,91 д,91е,91ж,91к,91л,91м,91н,91о,91р,91т,91ф,91х,92а,92б,92в,92г,92д,92е,92л,92м,92н,92о,92п,92р ,93а,93б,93в,93ж,93з,93и,93к,93л,93м,94з,94м,94п,94р,94с,94т,94у,94ф,94х,95б,95в,95д,95е,95ж, 95и,95к,95л,95м,95н,95о,95р,95с,95т,95у,96а,96б,96ж,96л,96н,96с,96щ,97а,97в,97к,98е,98ж,98з,9 8и,98к,98л,98м,98о,98п,99а,99б,99в,99е,99и,99к,99л,99о,99п,99р,101е,101ж,101л,101м,102а,102в ,103р,103т,103ч,104и,104л,104п,104е1,104и1,105б,105г,105д,105и,105л,111е2,114о1,114п1,114ж, 117г,117д,118г,118ч,120е,122в,122д,125в,125е,126в,126е,127г,127д,127е,127ж,128и,128к,128л,12 9а,129б,129г,129д,129е с обща площ 2237.3

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Лесовъдските мероприятия трябва да подпомагат създаването на смесени насаждения и да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие. Необходимо е, отгледните мероприятия да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта и качествените показатели на младите насаждения както и да се контролира видовия състав.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Необходимо е да се прилага строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане сеч на клонови и цели дървета за тази цел.

ЗАПЛАХИ

Антропогенна фрагментираност на територията, пашата на животни, изваждане на биотопната дървесина и изсичане на горите във фаза на старост, сеч на клонови и цели дървета при събиране на цветовете за стопански цели.

G1.7A1 Euro-Siberian steppe [*Quercus*] woods/Лесостепни гори от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*)

Гори доминирани от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) върху лъос в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджанското плато. На територията на България се различават два подтипа.

Към първия подтип се отнасят Лесостепните гори от цер. Към него се отнасят церови гори върху лъосовите възвишения на северните части на Дунавската равнина и Лудогорието, от 100 до около 400 m надм. вис. Церовите гори заемат билната, заравнена част на тези хълмове или склоновете предимно с южно, югозападно и югоизточно изложение. Обикновено по източните и северните склонове те прехождат в ценози на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), а в Лудогорието – и на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*). На най-ерозирани места, тези гори преминават в гори и храсталаци на келяв габър (*Carpinus orientalis*). Лъосовите седименти, върху които се развиват съобществата на цера, са предимно глинести, което се отразява на почвената покривка, която също е по-тежка и глинеста в сравнение с местата, където се срещат термофилните смесени церово-благунови гори. Почвите са основно черноземи и файоземи, а по-рядко – лесивирани. Те са сравнително богати и дълбоки, но са сухи, като засушаването се задълбочава през летните месеци. В този район климатът се отличава с изразена континенталност – големи температурни годишни амплитуди, лятно засушаване и сравнително малка годишна сума на валежите (между 500 и 600 mm).

Лесостепните церови гори са разпространени основно на север от линията, свързваща градовете Видин – Брусарци – Тутракан – Слатина – Койнаре – Летница – Павликени – Опака – Разград – Вълчидол – Варна. На юг, в границите на Предбалкана се увеличава участието на благуна (*Quercus frainetto*) и горите преминават в чисто благунови. Церовите гори са предимно издънкови, но се срещат и смесени със семенни индивиди. Повечето са на възраст между 40 и 60 години и с височина на дървесния етаж между 8 и 10-20 m. Склопът варира от 0,6 до 0,9. В дървесния етаж, освен *Quercus cerris*, участват сравнително често още *Q. pubescens*, *Q. frainetto*, *Q. virgiliana*, *Q. dalechampii*, *Q. pedunculiflora*, *Sorbus domestica*, *Pyrus pyrastrer*, *Ulmus minor*, *Acer campestre*. На места могат да формират втори дървесен етаж *Acer tataricum*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, с височина около 5-6 m, но по-често те участват в храстовия етаж. В Лудогорието, на по-влажни места (в доловете) се появяват и видове като *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Sorbus torminalis*. В храстовия етаж доминира глогът (*Crataegus monogyna*), а при осветляването на гората, често вследствие на антропогенната дейност (неправилно провеждани санитарни сечи и паша), на много места (например в Средна Дунавска равнина) той се замества от смрадликата (*Cotinus coggygria*). Етажът на смрадликата обикновено е около 1-1,5 m висок, но на най-осветените места достига и до 3-4 m. Други храстови видове, които сравнително често участват са: *Chamaecytisus hirsutus*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Euonymus europaeus*, *E. verrucosus*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Rosa gallica*, *Viburnum lantana*. В тревния етаж участват предимно видове, широко разпространени в дъбовите гори в България, но са примесени и с някои лесостепни елементи, характерни за светли гори и храсталаци. Най-често срещаните тревни видове в лесостепните дъбови гори са: *Allium fuscum*, *Betonica officinalis* (= *Stachys officinalis*), *Brachypodium sylvaticum*, *Buglossoides purpureocaerulea*, *Vupleurum praealtum*, *Clinopodium vulgare*, *Crocus flavus*, *Dactylis glomerata*, *Doronicum hungaricum*, *Festuca heterophylla*, *Fragaria vesca*, *Galium pseudaristatum*, *Geum urbanum*, *Glechoma hirsuta*, *Helleborus odorus*, *Iris sintenisii*, *I. variegata*, *Laser trilobum*, *Lathyrus niger*, *L. pannonicus*, *Lychnis coronaria*, *Muscari tenuiflorum*, *Peucedanum alsaticum*, *Sedum maximum*, *Serratula tinctoria*, *Tanacetum corymbosum*, *Teucrium chamaedrys*, *Verbascum phoeniceum*, *Viola odorata*, *Viscaria vulgaris*.

Лесостепните церови гори са част от големия комплекс на дъбовите гори от хълмистите равнини и предпланините на Югоизточна Европа от съюза *Quercion frainetto*, въпреки че показват преходна характеристика и някои от елементите са типични за лесостепния съюз *Aceri tatarici-Quercion*. Видове характерни за последния съюз са *Acer tataricum*, *Doronicum hungaricum*, *Lathyrus pannonicus*.

Лесостепните церови гори са били подложени на дългогодишно и силно антропогенно влияние – сечи, паша на селскостопански животни, опожаряване. Често (особено в Дунавската равнина и по-ограничено в Лудогорието) те имат много трудно възобновяване, а увеличаването на участието на някои храстови като смрадликата и житни треви, правят това възобновяване невъзможно. На много места тези гори са заменени от производни дървесни, храстови и тревни ценози – например на *Bothriochloa ischaemum* (= *Dichanthium ischaemum*), *Carpinus orientalis*, *Chrysopogon gryllus*, *Fraxinus ornus* (Цонев и Хинков 2012).

Този подтип е включен в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

Вторият подтип включва Лесостепните гори от дръжкоцветен дъб. Към него се отнасят гори от дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) в Североизточна България. Тези съобщества се развиват върху типични черноземи, най-често в някои плитки и неголеми по площ понижения. Там благодарение на приосновната скала – мощна покривка от глинест лъос върху карстовата подложка на платото, се формират временни водоносни хоризонти, задържащи вода през пролетта. Влияние върху растителността оказва и континенталният климат, малкото количество валежи и силните източни ветрове през зимата.

Горите на дръжкоцветен дъб са много малки по площ, изолирани и силно деградирани. От някои са останали само групи или единични дървета дръжкоцветен дъб. Освен дръжкоцветният дъб, в дървесния етаж се срещат още *Acer campestre*, *A. tataricum*, *Cerasus mahaleb* (= *Prunus mahaleb*), *Pyrus pyraeaster*, *Ulmus minor* и по-рядко *Quercus cerris*, *Tilia tomentosa*. Храстовият етаж обикновено е добре развит и в него участват *Crataegus monogyna*, *Cornus sanguinea*, *Cotinus coggygria*, *Euonymus europaeus*, *E. verrucosus*, *Ligustrum vulgare*, *Prunus spinosa*, *Rhamnus cathartica*, *Sambucus nigra*, *Viburnum lantana*, а по литературни данни и *Amygdalus nana*. Последният вид подчертава лесостепния характер на тези съобщества. В тревния етаж се срещат широко разпространени видове: *Betonica officinalis* (= *Stachys officinalis*), *Brachypodium sylvaticum*, *Buglossoides purpurocaerulea*, *Clinopodium vulgare*, *Filipendula vulgaris*, *Geum urbanum*, *Myrrhoides nodosa*, *Urtica dioica*, *Viola hirta*.

Лесостепните гори на дръжкоцветен дъб принадлежат към съюза *Aceri tatarici-Quercion*, разпространен в низините, главно край р. Дунав и северозападните брегове на Черно море, в Югоизточна Европа. Горите в България, които принадлежат към този съюз, се срещат много рядко в равнините и низините на Източна България (Цонев и Хинков 2012).

Този подтип е включен в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “критично застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2012).

На територията на ТП „ДГС Тутракан” местообитанието е установено в следните отдели : 22с1 22г3,28с,37я,37в1,37г1,37д1,37ф1,37п2,38з,39н,40д,40е,41а,42а,42б,42ж,42к,43д,43к,43т,43у,43х ,43ц,43ю,44а,44в,44г,44и,44н,44о,44р,44с,44ф,45ж,46б,49е,49и,49л,49н,49п,54ж,54ш,54щ,55л,56 56п,56с,57г,57д,57з,57к,57м,57н,57о,57р,57с,57т,57у,57х,57ш,57щ,57ю,58б,58з,58с,58ш,58щ,59б, 59в,59л,59м,59н,60в,60д,60ж,60и,60л,60н,60п,61б,61в,61ж,61и,61к,61л,62е,62ж,62з,62н,62о,63н, 63р,63т,63ч,81д,85в,90и,91с,97г,97ж,98р,99г,116а,116б,116д,116з,116т,116ф,118м,118н,118о,118 ,118р,118с,118т,118у,119в,119ц,120а,122з,130е,130ч,131х с обща площ: 588.8 ха

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са устойчиви за условията на стопанството горски формации, които са в съответствие с условията на средата. При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие, както и разнообразието от фази на развитие. Основна цел на стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно постепенно-котловинна.

Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с храсти и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

ЗАПЛАХИ

Антропогенна фрагментираност на територията, пашата на животни, изваждане на биотопната дървесина и изсичане на горите във фаза на старост, строителство на инфраструктурни и др. обекти.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (Old growth forests) представляват последната фаза от развитието на насажденията, които със своята специфична структура и функционалност са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Гора във фаза на старост е горска територия, в която гората е достигнала значителна възраст, не е била обект на големи природни и антропогенни нарушения и се характеризира с наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид; дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони; дървета с хралупи; стоящи и паднали едроразмерни мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане. В голямата си част тези насаждения имат неравномерна пространствена и възрастова структура.

Необходимо е на най-малко 2% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Препоръчително е те да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях се не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и калямитети на площи заемащи над 30% от ГФС/. Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики, на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

1) Гори във фаза на старост – отдели и подотдели

1а, 1г, 1е, 1ж, 1з, 1е, 1и, 1к, 1л, 1 м, 2д, 2л, 3а, 3б, 3ж, 4ш, 5о, 6т, 7б, 7г, 7р, 7ц, 7щ, 8с, 10и, 14д, 15з, 16к, 16п, 18т, 20б, 20в, 20г, 20е, 20к, 20л, 20м, 20н, 20о, 22г, 22ж1, 22 п3, 25 а, 27д, 28а, 30а, 30б1, 30в1, 30г1, 30д1, 30е1, 30ж1, 34ф, 35б, 35в, 35и, 35к, 36а, 36б, 65б, 65ю, 67г1, 68в, 68ж, 68и, 68 д, 68 м, 70б, 71в, 73г, 75б, 75г, 78а, 83а, 85к, 91г, 92к, 94к, 96ж, 97ж, 100л, 102и, 102о, 102с, 102у, 111х, 113у1 : **Обща площ 483,3 ха.**

ЗАПЛАХИ

1. Изчистване на насаждения от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
2. Антропогенна фрагментираност на територията.
3. Намаляване процента на ГФС.
4. Намаляване процента на лесистост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В насажденията, отделени като гори във фаза на старост, не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и калямитети на площи, заемащи над 30% от площта ГФС.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на ГВКС 3 включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието им, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване на необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМИНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации вкл., опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- **Гори представляващи единствени източници на питейна вода**
- **Гори от решаващо значение за водосбора**
- **Гори с решаващо противоерозионно значение**
- **Гори с пожарозащитни функции**
- **Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството**

На територията на ТП „ДГС Тутракан“ са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП „ДГС Тутракан“ са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливани ивици на разстояние от 3500 м над водоземането и 50 м под него с широчина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

Към момента на извършване на изследванията за наличие на ГВКС в ТП „ДГС Тутракан“, няма данни за установени ВКС 4.1 единствени източници на питейни води в горски територии на стопанството

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ЗАПЛАХИ 1.Складиране на дървесина непосредствено във водни течения.

2.Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

3.Намаляване на пълнотата на насажденията под 0,5.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;

2. Съобщества на клек (*Pinus tugo*);

3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метровата ивица под ГГГ;

4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;

5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;

6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);

7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ТП ДГС "Тутракан" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4.2.4 и 4.2.5 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.4 и ВКС 4.2.5 на територията на ТП „ДГС Тутракан“: 1б, 2а, 2б, 2е, 2и, 2к, 3в, 3г, 4ш, 4ю, 5п, 6а, 7а, 7в, 7д, 7ж, 7м, 7т, 7щ, 8г, 9к, 9м, 10р, 11х, 12а, 12е, 12ж, 13а, 13в, 13л, 13р, 13а1, 14а, 14б, 14в, 14г, 14д, 14-1, 15а, 15б, 15в, 15г, 15д, 15е, 15ж, 16б, 16в, 16д, 16е, 16з, 16л, 16о, 16с, 16т, 16ф, 16я, 16а1, 16б1, 16в1, 16д1, 17а, 17б, 17в, 17г, 17д, 17е, 17ж, 17з, 17и, 17л, 17м, 17н, 17о, 17п, 17р, 18а, 18б, 18з, 18и, 18к, 18л, 18м, 18н, 18п, 18р, 18с, 19г, 19д, 19ж, 19и, 19к, 19л, 19о, 19с, 20а, 20д, 20з, 20и, 20п, 20р, 20с, 20-5, 22г, 22я, 22к1, 22л1, 22в2, 22г2, 22е2, 22у3, 25д, 30г, 30е, 30ж, 30и, 30к, 30б1, 30г1, 30д1, 30е1, 30ж1, 34а, 34д, 34и, 34к, 35а, 67а, 67в, 67г, 67д, 67з, 67д1, 81х с обща площ 637,9

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Планирането и провеждането на стопанските дейности в ГВКС следва да се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2.

2. За насажденията с ВКС 4.2, т.4 са в сила всички мерки, които са посочени за съответните насаждения, посочени във ВКС 3

3. В насажденията, формиращи 100 метровата ивица около р. Дунав и р. Янтра могат да се посочат следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

✓ За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие с гора на горските територии в ивицата;

✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия с използване на местни видове за увеличаване лесистостта;

✓ В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;

4. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с храпуци, зони на спокойствие и т.н.

5. Поради опасността от ерозия, трябва да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина.

6. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ЗАПЛАХИ

Нарушаване на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията. Намаляне на склопеността на насаждението при сечта, нарушаване на естествената групова структура на насажденията. Залесяване с немесни видове.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

- 1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, години, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6;**
- 2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,**
- 3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;**

Гори на стръмни терени, на които дърводобива не е икономически рентабилен – подотдели 36т с площ 2,4 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.
2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегнатата площ). Наблюдение – всяка година;
- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ЗАПЛАХИ Предизвикване на ерозионен процес при извеждане на лесовъдските мероприятия. Намаляване на склопеността на насаждението при сечта. Нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина и дърводобив. Горски пожари. Прилагане на лесовъдски системи, при които пълнотата на насаждението да сенамаля под 0,5, извеждане на горскостопански мероприятия на каменливи и урвисти терени, използване на техники и технологии нарушаващи почвената покривка.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

На територията на ТП ДГС „Тутракан“ като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени: 24 ф, 25 д, 63 р, 63 х, 63 ч, 66 б, 67 л, 67 о, 67 р, 70 о, 71 а, 72 а, 72 б, 72 п, 72 с, 84 а, 85 г, 85 ж, 85 и, 85 л, 85 м, 86 в, 86 и, 90 а, 90 б, 90 г, 90 и, 94 м, 97 г, 101 о, 102 е, 102 и.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.

2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.

3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.

4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ЗАПЛАХИ

Фрагментация на горите. Намалена склопеност в насажденията. Увеличено участие на иглолистните видове. Изсичане на буферните зони от пожароустойчиви дървесни видове.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

- 1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;**
- 2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови.**
- 3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.**

За територията на ТП „ДГС Тутракан” са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5.

1. Полезащитни пояси – отдели и подотдели: 11 б1, 21 п, р, с, т, у, ф, 11; 22 п1, р1, х1, ц1, ч1, ш1, б, 7; 23 м, н, 2, 3; 36 ф, 37 а, б, в, д, ж, м2, н2, о2; 38 т, у; 40 л, м; 53 ц, ч, ш, щ, 2, 3, 4; 56 г1; 59 г, д, е, з, 2; 64 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 3; 105 н1, о1; 107к; 110 ф1, х1, ч1, ш1, щ1, г2, 5, 6; 111 о1, п1; 112 а, б5, е5, ж5, з5, и5, к5, л5, м5, н5, ш5, 20; 113 е, ж, з, и, ч, ш, щ, б; 114 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, г1, д1, к1, л1, б2, г2, е2, 1, 2, 3, 5, 6, 7; 115 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х; 116 ш, щ, ю, я, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1; 119 ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, с обща площ 376,9 ха.

2. Д.З.Г. пояси – отдели и подотдели: 11 д1, е1, к1; 37 п, р, с, т, у, ф, х, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, б, 7; 105 п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, и1, к1, л1, м1, п1, р1, у1, ф1, я1, л1, 2, 3, 4, 5, 6; 110 а, б, в, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, е2, ж2, и2, 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11; 111 д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, и1, к1, л1, м1, н1, р1, с1, т1, у1, ф1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20; 112 б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ф1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, з2, и2, к2, л2, м2, н2, о2, п2, р2, с2, т2, у2, ф2, х2, ц2, ч2, ш2, щ2, ю2, я2, а3, б3, в3, г3, д3, е3, ж3, з3, и3, к3, л3, м3, н3, о3, п3, р3, с, 3, т3, у3, ф3, ц3, ч3, ш3, щ3, ю3, я3, а4, б4, в4, г4, д4, е4, и4, к4, л4, м4, н4, о4, п4, р4, с4, т4, у4, ф4, х4, ц4, ч4, ш4, щ4, ю4, я4, а5, в5, г5, о5, п5, р5, с5, т5, у5, ф5, х5, ц5, ч5, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24; 113 а, б, в, г, д, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, р1, с1, т1, у1, ф1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 130 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, х, 1, 2, 8, 9; 131 а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4. с обща площ 516.7 ха

3. Защитна ивица на река Дунав – отдели и подотдели: 1 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 3 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 4 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 5 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, б а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, 7 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 8 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 9 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 10 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 3, 4, 5, б, 11 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, а1, з1, и1, 12 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 13 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, 14 а, б, в, г, д, 15 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 16 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, д1, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 17 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 18 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 19 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 20 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 21 а, б, в, г, д, е, б1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, 1, 2, 3, 4, 5, 22 а, б, в, г, д, я, а1, б1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, в3, п3, р3, с3, т3, у3, ф3, х3, ц3, ч3, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 24 и, а1, 25 а, б, в, д, е, ж, ч, ш, 30 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, 1, 31 б, 34 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, ф, 1, 5, 35 а, б, в, и, 36 а, б, в, г, 67 а, б, в, г, д, в1, г1, д1, р1, х1, е2, с обща площ 1722.0 ха,

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5.1

Крайречните съобщества имат изключително важна защитна и противоерозионна роля и естетическа стойност. Поради факта, че са гранични екосистеми, те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми посредством регулация на температурния режим и създаване на нови местообитания.

През последните десетилетия тези гори са обект на засилено негативно антропогенно влияние в резултат на изискванията за почистване на речните корита, които на много места се изпълняват не с оглед осигуряване на нормален воден отток на реките, а с явно комерсиална цел. Това на практика води до унищожаване на тези изключително важни за речните екосистеми гори.

За да бъдат запазени е необходимо в тези гори да се спре всякаква дейност с изключение на санитарни сечи за отстраняване на част от сухите дървета. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н

При необходимост от прилагане на мероприятиято “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за задръстване и/или пречат на речния отток.

Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

ЗАПЛАХИ

Повишена интензивност на провеждани сечи в тези гори или провеждане на сечи с малък възобновителен период.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности* и коренното население* (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие).

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните хора получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Недървесни продукти – гъби, лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

Ползване на дървесина

Предложеното годишно ползване от всички видове сечи в държавните горски територии в обхвата на дейност на ДГС „Тутракан” е 33881 куб.м. стояща маса без клони, като по групи сечи ползването е следното:

Вид сеч	Добив в куб.м	%
Възобновителни	29624	87.0
Санитарни	465	1.4
Отгледни	3792	11.6
Всичко	33881	100,0

Година	Реализирана дървесина за местното население/ пл.куб.м.
2021	795.05
2022	1597.36
2023	2621.18
2024	1574.06
2025	2037.70

Паша

През периода 2024 - 2033 год. основният вид недървесно ползване ще бъде пашата на добитък. Разрешава се паша върху площ от 6210.6 ха или 54.6 % от общата площ на ТП „ДГС Тутракан”. Ще се допуска паша ежегодно на 5764 броя едър или 28401 броя дребен добитък (овца или свиня) или комбинация от тях.

Таблица № 205

Разпределение на разрешената за паша площ и брой добитък по стопански участъци

Горскостопански участък	Обща площ ха	Забранена за паша площ, ха	Разрешена за паша площ, ха	% разр. от общата площ на ГСУ	Добитък	
					Едър, броя	Дребен, броя
I ГСУ „Тутракан”	5226.8	3106.1	2120.7	40.6	1928	9459
II ГСУ „Зафирово”	6152.9	2063.0	4089.9	66.5	3836	18942
Общо за ДГС	11379.7	5169.1	6210.6	54.6	5764	28401

Таблица № 206

Разпределение на разрешената за паша площ и брой добитък по стопански участъци за горските територии - държавна собственост

Горскостопански и участък	Обща площ ха	Забранена за паша площ, ха	Разрешена за паша площ, ха	% от общата площ на ГСУ	Добитък	
					Едър, броя	Дребен, броя
I ГСУ „Тутракан”	4946.8	2955.4	1991.4	40.2	1808	8863
II ГСУ „Зафирово”	4048.1	1827.7	2220.4	54.8	2020	9889
Общо за ДГС	8994.9	4783.1	4211.8	53.2	3828	18752

Изчисленията са направени при нормативи:

- за високостъблени гори - 1.2 ха за един бр. едър рогат добитък или 0.25 ха за 1 бр., дребен добитък;

- за издънкови гори - 1.0 ха за един бр. едър рогат добитък или 0.2 ха за 1 бр., дребен добитък. В насаждения с височина между 1.5 и 3.0 м се допуска паша по усмотрение на стопанството.

Добив на сено

Не се предвижда добив на сено, тъй като горското стопанство не разполага със собствени сенокосни ливади.

Добив на горски плодове и билки

В държавните гори в района на ТП „ДГС Тутракан” има суровинна база за организирано събиране на билки като цветовете от липа, глог, бъз, листа и корен от черен оман, листа от липа, стрък от риган, кантарион, камшик, дяволска уста, бял равнец, пача трева, див чесън, мащерка, коприва и на диворастващи горски плодове от естествено разпространените шипка,

бъзак, трънка, дрян, глог и др, както и плодове от ореховите култури. Поради възраста и височината на липовите насаждения и култури, добива на липов цвят е затруднен. От диворастящите гъби може да се добива смръчкула, трюфел и др.

Ловностопанска дейност

ТП ДГС Тутракан разполага с държавен ловностопански район „Бобла”, предоставен за стопанисване на ТП ДЛС „Дунав” гр. Русе в ловностопанско отношение и ловностопански райони, предоставени на тринадесет ловнорибарски дружини към Сдружение „Ловно-рибарско дружество Сокол”, гр. Тутракан. Взаимоотношенията между ТП ДГС Тутракан и дружинките е добро. Основните видове дивеч, които се срещат на територията на стопанството са – благороден елен, сърна, дива свиня от едрия дивеч, заек, фазан, яребица от дребния дивеч, вълк, чакал, лисица от хищниците.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Общи препоръки за управлението на горите в ДЛС с цел съхраняване на социалната им значимост:

- Изготвя се оценка на социалното въздействие на управлението на горите при което са идентифицирани засегнатите групи, проведени са консултации с техни представители, идентифицирани са основните въздействия на горскостопанските дейности върху тези групи и са разработени и консултирани мерки за намаляване на идентифицираните негативни въздействия. Предписаните мерки се вземат предвид при горскостопанското планиране и вземането на управленски решения.
- Ръководството на ДГС осъществява срещи с представителите на засегнатите групи. Жителите на местните общности трябва да имат възможност да обсъждат всички притеснения, свързани с горскостопанските дейности в социален и екологичен аспект, с директора на ДГС през приемните му дни.
- Поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев и битови нужди, този елемент и в бъдеще ще бъде ключов по отношение определяне на отношението на местните хора и общински администрации към управлението на горите в стопанството. Ръководството на горското стопанство трябва да предвижда необходимите количества дърва за добив, без обаче да бъде превишано предвиденото в горскостопанския план годишно ползване;
- Да се ползват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в земите от горския фонд;
- Да не се извършват голи сечи и подмяна на естествената горска растителност;
- Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;
- Да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в горскостопанския план.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Общи препоръки за мониторинг на управлението на горите с цел съхраняване на социалната им значимост:

- Периодично да се извършва консултация с местната власт и населението за проверка социалната значимост на ресурсите на територията на стопанството съгласно определението за ВКС 5;

ЗАПЛАХИ

1. Превишаване по обем и интензивност ползванията определени в горскостопанския план.
2. Незадоволяване на нуждите на местното население от дърва за огрев и битови нужди.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ

Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-

историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

- 1. Гори и земи от горския фонд попадащи в 500 м ивица около манастирите;**
- 2. Гори или земи от горския фонд попадащи в 100 м ивица около параклиси, оброчища, аязма, текета, определени по приложения списък в Приложение 6 и при консултации с местните хора;**
- 3. Гори или земи от горския фонд попадащи в границите на паметниците на културата или в техните охранителни зони, определени по реда на Закона за Паметниците на Културата (ЗПК);**
- 4. Гори или земи от горския фонд попадащи в ивица от 100 м около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, носещи стойност за съхраняване на културното наследство и националните традиции посочени в приложения списък по Приложение 6.**

Горски територии - културно исторически обект [REDACTED], който попада в Защитена местност "Сая Кулак"-историческо място – 1867 г. е слязла на родна земя четата на Панайот Хитов, която след пренощуване се е отправила за Балкана.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

Веднъж на 2 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на стопанството.

Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

ЗАПЛАХИ

Извеждане на сечи нарушаващи културното, историческото значение и естетическия характер на гората. Мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората. Нарушаване на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията. Залесяване с нетипични и неместни видове. Нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина и дърводобив. Горски пожари.